

РОЗДІЛ І. АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВО І ПРОЦЕС; ФІНАНСОВЕ ПРАВО; ІНФОРМАЦІЙНЕ ПРАВО

УДК 347.73:336.221.2

DOI <https://doi.org/10.26661/2786-5649-2023-1-01>

ПРИНЦИПИ ПОДАТКОВОГО ЗАКОНОДАВСТВА ЯК ПОКАЗНИК РІВНЯ УРЕГУЛЬОВАНOSTІ ПОДАТКОВИХ ПРАВОВІДНОСИН

Латковський П. П.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри конституційного, адміністративного
та фінансового права*

*Чернівецький навчально-науковий юридичний інститут
Національного університету «Одеська юридична академія»*

вул. Г. Сковороди, 7, Чернівці, Україна

orcid.org/0000-0002-2406-766X

pavellatkovsky@gmail.com

Ключові слова: *податкове законодавство, принципи податкового законодавства, податкові правовідносини, принципи права, принципи податкового права, принципи оподаткування.*

Досліджено принципи податкового законодавства як показник рівня урегульованості податкових правовідносин. Зазначено, що податкове законодавство, будучи невід'ємною частиною системи національного законодавства, не може функціонувати абсолютно автономно, а тому повинно розвиватися системно та комплексно. Саме тому, актуальність питання дослідження принципів податкового законодавства не викликає сумнівів, адже вони являють собою загальний висхідний базис, основні ідеї в механізмі регулювання податкових відносин, на яких ґрунтується податкове законодавство.

Встановлено, що виступаючи найважливішим регулятором соціально-економічного розвитку суспільства, податкове законодавство зачіпає життєві інтереси як громадян, так і інтереси держави (особливо в бюджетних відносинах). Зазначено, що в основі побудови податкової системи лежить сукупність певних принципів, що визначають суть усієї податкової системи. Здатність системи податків і зборів загалом і кожного податку окремо виконувати свої функції залежить від принципів побудови податкової системи, які створюють необхідні умови її ефективного функціонування.

Обґрунтовано, що при регулюванні податкових відносин принципи податкового законодавства мають важливе значення, оскільки вони є орієнтиром при формуванні податково-правової політики держави. Розглядаючи принципи як основоположні ідеї, фундаментальні засади, зазначено, що саме вони відіграють важливу роль у побудові податкового законодавства. Принципи, безпосередньо виражаючи сутність права, розкриваючи та конкретизуючи його загальне поняття, мають слугувати базисом формування податкового законодавства. Принципи права знаходяться в основі конкретних нормативних розпоряджень, що моделюють взаємовідносини між суб'єктами правовідносин. Тільки так може бути забезпечена послідовність і стабільність, а головне – правовий характер нормативного регулювання.

В Конституції України закріплені принципи, що мають своєю метою нормативне регулювання податків і зборів, а тому є базовими для податкового законодавства; встановлені правові основи бюджетно-податкової діяльності

держави та визначена компетенція органів державної влади у сфері фінансових відносин.

Зроблено висновок, що від якісного податкового законодавства, яке є одним із самих складних в правовій системі України, залежить ефективність податкових реформ. Створення законодавчої бази в сфері оподаткування повинно віддзеркалювати традиції існуючої податкової системи та відповідати світовим тенденціям розвитку податкових систем. З урахуванням соціально-економічної та фінансової ситуації на національному рівні необхідно формувати таку податкову політику, яка буде направлена на побудову стабільної та зрозумілої системи оподаткування, забезпечуючи збалансованість інтересів держави та інтересів суб'єктів господарювання, необхідно формувати таке податкове законодавство, яке буде сприяти побудові стабільної та прозорої податкової політики.

PRINCIPLES OF TAX LEGISLATION AS AN INDICATOR OF TAX LEGAL RELATIONS REGULATION LEVEL

Latkovskiy P. P.

Ph.D. in Law, Associate Professor,

*Associate Professor at the Department of Constitutional, Administrative
and Financial Law*

*Chernivtsi Educational and Scientific Legal Institute
of National University "Odesa Law Academy"*

H. Skovorody str., 7, Chernivtsi, Ukraine

orcid.org/0000-0002-2406-766X

pavellatkovsky@gmail.com

Key words: *tax legislation, principles of tax legislation, tax legal relations, principles of law, principles of tax law, principles of taxation.*

The principles of tax legislation were studied as an indicator of tax legal relations regulation level. It is noted that tax legislation, being an integral part of the system of national legislation, cannot function completely autonomously, and therefore must develop systematically and comprehensively. That is why there is no doubt about the relevance of researching the principles of tax legislation because they represent a general ascending basis, the main ideas in the mechanism of regulating tax relations, on which tax legislation is based.

It has been established that, as the most important regulator of social and economic development of society, tax legislation affects the vital interests of both citizens and the state (especially in budgetary relations). It is noted that the construction of the tax system is based on a set of certain principles that determine the essence of the entire tax system. The ability of the system of taxes and fees in general and each tax separately to perform its functions depends on the principles of construction of the tax system, which create the necessary conditions for its effective functioning.

It is substantiated that in the regulation of tax relations, the principles of tax legislation are of great importance, as they are a reference point in the formation of the tax and legal policy of the state. Considering the principles as basic ideas, and fundamental principles, it is stated that they play an important role in the construction of tax legislation. The principles, directly expressing the essence of law, revealing and specifying its general concept, should serve as the basis for the formation of tax legislation. The principles of law are at the basis of specific regulatory orders that model the relationship between the subjects

of legal relations. This is the only way to ensure consistency, stability, and most importantly, the legal nature of regulatory regulation.

The Constitution of Ukraine enshrines principles aimed at normative regulation of taxes and fees, and therefore are basic for tax legislation; the legal foundations of the state's budgetary and tax activities are established and state authorities' competence in financial relations is determined.

It was concluded that the effectiveness of tax reforms depends on high-quality tax legislation, which is one of the most complex in the legal system of Ukraine. The creation of a legislative framework in the field of taxation should reflect the traditions of the existing tax system and correspond to global trends in the development of tax systems. Taking into account the socio-economic and financial situation at the national level, it is necessary to form such a tax policy, which will be directed to the construction of a stable and understandable taxation system, ensuring the balance of the interests of the state and the interests of business entities, it is necessary to form such tax legislation, which will contribute to the construction of a stable and transparent tax policy.

Перш ніж перейти на дослідження принципів податкового законодавства необхідно визначити змістовне наповнення поняття «принципи права». Розглядаючи поняття «принципи законодавства» та «принципи права» зазначимо, що на необхідності розмежування цих понять давно звертається увага вчених. Однак комплексного вирішення даного питання не знаходимо. Разом із тим, в теорії права звертається увага на різне значення таких понять як: «принципи права» і «правові принципи», які відрізняють один від одного тим, що правові принципи виникають, як правило, задовго до виникнення системи права і законодавства. Правові принципи, які закріплені в системі права і законодавства, переходять у принципи права [1, с. 22; 2, с. 30].

Аналіз юридичної літератури свідчить про різні підходи до питань принципів права, які розглядають як: 1) правові явища, які безпосередньо пов'язують зміст права з тими закономірностями суспільного життя, на яких ця правова система побудована і які вона закріплює; 2) вихідні, визначальні ідеї, положення, установки, які складають моральну та організаційну основу виникнення, розвитку і функціонування права [2; 3].

Досліджуючи категорію «принципи права» та її значення для фінансово-правової науки, Т.А. Латковська звертає увагу на існуючі різні підходи до визначення принципів права, серед яких така їх інтерпретація як: 1) переконання та основне засадне положення; 2) основні засади, вихідні ідеї, що характеризуються універсальністю, загальною значущістю, вищою імперативністю; 3) вихідні нормативно-керівні начала (імперативні вимоги), що визначають загальну спрямованість правового регулювання суспільних відносин; 4) вихідні нормативно-правові засади, що характеризують його зміст, його основи, закрі-

плені в ньому закономірності суспільного життя; 5) відправні ідеї існування права, які виражають найважливіші закономірності і підвалини даного типу держави і права, є одно порядковими із сутністю права і становлять його головні риси, відзначаються універсальністю, вищою імперативністю і загальною значимістю, відповідають об'єктивній необхідності побудови і зміцнення певного суспільного ладу [4].

Отже, як бачимо, принципи являють собою певні основоположні ідеї, фундаментальні засади і, якщо розглядати податкове законодавство, саме вони відіграють значну роль у його побудові. Тож вони мають слугувати базисом формування податкового законодавства.

Слід погодитися і з точкою зору, якої дотримується М.І. Козюбра, зазначаючи, що принципи права – це вираз правових тенденцій, які розвиваються в глибинах нормативно розвинутого суспільного життя. На їх появу і розвиток впливають не тільки норми позитивного права, а й багато інших нормативних і ненормативних чинників – мораль, політика (зокрема міжнародна), звичаї, наукові теорії і концепції тощо. Правосвідомість же вказаних тенденцій полягає в тому, що вони тією чи іншою мірою змінюють передумови нормативно-правового регулювання та визначають його спрямованість на майбутнє. Інакше кажучи, загальні принципи права – це не просто певні ідеї, які існують у правосвідомості, навіть теоретичній, а відправні начала права, які можуть фіксуватися, а можуть і не фіксуватися в текстах нормативно-правових актів, але, як слушно зазначають дослідники, неодмінно застосовуються в судовій практиці і мають досить загальний характер [5].

Не тільки на вихідні ідеї, основні засади чи вираз правових тенденцій, які формують поняття принципів права, звертається увага вчених, але

й на значення принципів права як джерела права, підкреслюючи, що важливу роль в затвердженні загальних принципів права як самостійної форми (джерела) права відіграє судова влада [6; 7; 8].

Принципи права відіграють важливу роль у правовому регулюванні суспільних відносин, виражаючи його сутність та визначаючи його зміст. Реалізація принципів податкового права виступає основним чинником здійснення податкової політики та невід'ємним атрибутом розвинутої, ефективно функціонуючої, економіки.

Розглядаючи принципи, закріплені у ст. 4 Податкового кодексу України, зазначимо, що законодавець фактично отожднює поняття «принципи права» та «основні засади». Відмітимо, це пояснюється тим, що доволі часто в юридичній літературі для розкриття поняття «принцип» застосовують терміни «засада», «вихідне положення», «фундаментальна основа», «основоположна ідея». Поняття «принцип» визначають також і через категорію «вимога» [9, с. 46–55], зосереджуючи увагу на тому, що за своєю суттю принципи завжди є загальнообов'язковими положеннями. Значення принципів права зумовлюється тим, що вони: 1) мають властивість вищої імперативності, загальності, універсальності, значущості, їм притаманні стійкість і стабільність протягом невизначено тривалого часу; 2) спрямовують розвиток і функціонування всієї правової системи; 3) зумовлюють напрямки правотворчої, правозастосовної та інших форм юридичної діяльності; 4) виступають найважливішим критерієм законності дій громадян, посадових осіб та інших суб'єктів права; 5) сприяють заповненню прогалин у праві; 6) забезпечують підвищення рівня правосвідомості в суспільстві [10, с. 198].

В Податковому кодексі закріплені норми, якими визначені принципи, на яких ґрунтується податкове законодавство. Ці норми виступають як єдине ціле, як система, що нерозривно пов'язує один з одним свої складові елементи.

До таких принципів законодавець відніс [11]: загальність оподаткування; рівність усіх платників перед законом, недопущення будь-яких проявів податкової дискримінації; невідворотність настання визначеної законом відповідальності у разі порушення податкового законодавства; презумпція правомірності рішень платника податку; фіскальна достатність; соціальна справедливість; економічність оподаткування; нейтральність оподаткування; стабільність; рівномірність та зручність сплати; єдиний підхід до встановлення податків та зборів. Розглядаючи окремі питання принципів податкового законодавства, Т.О. Чернадчук звертає увагу на те, що не дивлячись на зміни у податковому законодавстві, податкова система залишається складною та суперечливою

з неоднорідною та нестабільною нормативно-правовою базою оподаткування, а також з неузгодженими та суперечливими окремими законодавчими нормами [12].

В науковій літературі часто виокремлюють групи принципів, що стосуються податкових відносин, відносячи до них: принципи податкового права; принципи податкової системи; принципи оподаткування; принципи податкового законодавства. Дослідження кожної групи принципів дозволяє визначити загальне про них уявлення. Зазначимо, що основу податкового законодавства утворюють принципи оподаткування, виконуючи функцію орієнтирів правотворення та правозастосування. Принципи податкового законодавства виступають своєрідним показником досягнутого в державі рівня урегульованості та порядку у податкових правовідносинах. Поняття «принципи оподаткування» та «принципи податкового законодавства» тісно взаємопов'язані, однак вони не тотожні з огляду на їх характерні особливості та форми закріплення.

Підтримуючи позицію науковців щодо розмежування принципів податкового права, принципів податкової системи, принципів оподаткування та принципів податкового законодавства зазначимо наступне.

Принципи податкового права – це ті загальні положення та ідеї, що містяться у правових нормах, відображаючи фундаментальні засади податкової політики та забезпечуючи загальний баланс публічних та приватних інтересів учасників податкових правовідносин. Принципи податкового права є інтегративною категорією, яка включає в себе як принципи оподаткування, так і принципи податкового законодавства [13; 14]. У разі нормативного закріплення принципи податкового права можуть формувати принципи податкового законодавства.

Принципи податкової системи – це засади побудови податкової системи, якими керується держава при розробці та впровадженні системи податків на загальнодержавному та місцевому рівнях.

Принципи оподаткування – це базові ідеї, фундаментальні положення, нормативно-правові засади, які складають основний зміст податкового права, характеризуються імперативністю і визначають загальну спрямованість правового регулювання суспільних відносин, пов'язаних з оподаткуванням [15; 16]. О.С. Башняк, досліджуючи основи визначення системи принципів оподаткування, відносить принципи податкового законодавства до спеціальних (інституційних) принципів оподаткування, поряд із принципами податкового права, принципами податку, принципами побудови податкової системи та принципами адміністрування

податків [15, с. 163]. Тож, досліджуючи принципи оподаткування, можна вважати їх основним вектором для учасників податкових правовідносин, на який орієнтується і держава при побудові чи реформуванні своєї податкової системи.

Податкове законодавство встановлює певну систему принципів, які є основоположними в оподаткуванні, та на яких будується уся система останнього. Тож під системою принципів податкового законодавства необхідно розглядати взаємодіючу множинність встановлення і забезпечення системи вимог податкового законодавства, на яких базується нормативно-правове регулювання відносин оподаткування.

Значущість принципів податкового законодавства визнана вченими, поряд з цим закріплення їх в законодавстві тільки підтверджує вагомість таких принципів.

Гарантуючи безперервність та послідовність нормотворчого процесу принципи податкового законодавства, відіграють особливу роль у різних сферах податкових відносин і діяльності, пов'язаній із їх встановленням, справлянням та існуванням: здійсненню відносин оподаткування на практиці, удосконаленню законодавства, наближенню вітчизняного законодавства до міжнародних стандартів, що особливо актуально, враховуючи інтеграційні процеси останніх років.

Вважаємо, що систему принципів податкового законодавства можна охарактеризувати з двох позицій: з позиції вузького підходу та широкого підходу. Так, при вузькому підході під принципами податкового законодавства необхідно розуміти вимоги найвищої міри імперативності (їх законодавством визначено одинадцять), що знайшли безпосередню формалізацію в межах приписів статті 4 Податкового кодексу України. Вищезазначені вихідні положення можна детермінувати як чітко визначені законодавцем норми.

Що ж стосується системи принципів податкового законодавства при широкому підході цього поняття, то під нею варто розуміти всі вихідні положення, які в прямий або непрямої (постають із системного й послідовного тлумачення) спосіб закріплюються за допомогою положень податкового законодавства.

Узагальнюючи, можна констатувати, що принципи, передбачені ст. 4 Податкового кодексу України, складаються як із власне принципів податкового законодавства (стабільність оподаткування, презумпція правомірності рішень платника податку та невідворотність настання юридичної відповідальності), так і з принципів оподаткування (нейтральність оподаткування, соціальна справедливість, економічність тощо).

Дослідження змісту основоположних засад, що містяться в ст. 4 Податкового кодексу Укра-

їни, надає можливість розподілу їх на установчі та регулятивні. На думку Р.Г. Браславського, принципи установчого характеру мають на меті забезпечити алгоритмізацію як податково-процедурної діяльності зі встановлення загальнообов'язкових платежів (податків і зборів), так і діяльності з встановлення уніфікованих підходів до закріплення змістових (матеріальних) аспектів податків та зборів (такі установчі принципи: фіскальної достатності, соціальної справедливості, економічності оподаткування, нейтральності оподаткування, стабільності, рівномірності та зручності сплати загальнообов'язкових платежів, єдності підходів до встановлення загальнообов'язкових платежів). Натомість принципи регулятивного характеру мають на меті забезпечити єдині підходи до алгоритмізації діяльності суб'єктів податкових відносин (такі регулятивні принципи: загальності оподаткування, рівності платників податків, невідворотності настання юридичної відповідальності, принцип-презумпцію правомірності рішень платника податків) [14].

Серед принципів регулятивного характеру виокремлюються такі: невідворотності настання юридичної відповідальності, загальності оподаткування, принцип-презумпцію правомірності рішень платника податків рівності платників податків.

А.М. Котенко звертає увагу на виділення ще однієї категорії принципів податкового законодавства – непоіменовані (у п. 4.2, 4.3, 4.4 та 4.5), які несуть наступний зміст: не підлягають сплаті загальнодержавні, місцеві податки та збори, справляння яких не передбачено Податковим кодексом України; податкові періоди та строки сплати податків та зборів установлюються, виходячи з необхідності забезпечення своєчасного надходження коштів до бюджетів, з урахуванням зручності виконання платником податкового обов'язку та зменшення витрат на адміністрування податків та зборів; встановлення і скасування податків та зборів, а також пільг їх платникам здійснюються відповідно до Податкового кодексу України Верховною Радою України, а також Верховною Радою Автономної Республіки Крим, сільськими, селищними, міськими радами та радами об'єднаних територіальних громад, що створені згідно із законом та перспективним планом формування територій громад у межах їх повноважень, визначених Конституцією України та законами України; при встановленні або розширенні існуючих податкових пільг такі пільги застосовуються з наступного бюджетного року [17].

Зауважимо, що систему принципів податкового законодавства, визначеною Податковим кодексом України, не слід розглядати як сталу. Враховуючи нестабільність податкової системи, зміни щодо

норм податкового законодавства, негативно впливаючих на розвиток діяльності суб'єктів господарювання, неминучим постає постійне удосконалення нормативно-правового регулювання.

Висновки. Стратегічним курсом нашої держави є інтеграція до європейського співтовариства. Європейський вибір України відкриває нові перспективи співробітництва з розвиненими країнами, передбачаючи повномасштабне реформування на основі принципів та стандартів, що утвердилися на загальноєвропейському рівні. Отримання нашою країною статусу кандидата на вступ до ЄС є початком важливої великої історії. На шляху до членства в ЄС Україні потрібно провести структурні реформи, розуміючи, що першочерговим завданням залишається перемога над агресором та знищення його впливу на Україну. Серед важливих питань постає питання дотримання нормативних

вимог найвищої міри імперативності – принципів права. Принципи права знаходять своє закріплення в межах приписів чинного законодавства, та виступають як змістовні, основоположні риси, які у своїй єдності характеризують систему права, визначаючи її іманентні ознаки та встановлюючи перспективи подальшого розвитку. Тож спочатку були сформульовані принципи оподаткування, які в подальшому поступово за допомогою нормотворчої діяльності були покладені в основу принципів податкового законодавства. У цілому підвищення ефективності податкової системи України можливо лише при наявності сучасної наукової концепції удосконалювання податкового законодавства, побудованої на основі системного підходу, з урахуванням реалізації основних правостворюючих факторів і створення оптимальної взаємодії всіх частин податкової системи.

ЛІТЕРАТУРА

1. Котюк В. О. Теорія права: Курс лекцій. К. : Вентурі, 1996. 208 с.
2. Зайчук О. В. Принципи права в контексті розвитку загальної теорії держави і права. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/63854/04-Zaychuk.pdf?sequence=1>
3. Колодій А. М. Принципи права України. К. : Юрінком Інтер, 1998. 208 с.
4. Латковская Т. А. Категорія «принципи права» та її значення для фінансово-правової науки. *Принципи фінансового права* : Междунар. науч.-практ. конф., Харків, 19–20 апреля 2012 г. Харків : Право, 2012. С. 140–142.
5. Козюбра М. І. Тенденції розвитку джерел права України в контексті європейських правоінтеграційних процесів. *Наукові записки. Юридичні науки*. Національний університет «Києво-Могилянська академія». К. : Видавничий дім «КМ Академія», 2004. Т. 26. С. 3–9. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/52efa867-edf8-4abb-b62a-4c4a2539729c/content>)
6. Корчевна Л. О. Принципи як джерела права, їх роль в правовій системі. *Правова держава*. 2005. № 8. С. 19–24. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/15972/1/11-14.pdf>
7. Васильєв С. В., Васильєва І. Г. Принципи права як джерело права. Збірник наукових праць Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди. С. 15–22. http://nbuv.gov.ua/UJRN/znpkhnpu_pravo_2011_17_4
8. Погребняк С. Загальні принципи права як джерело права. *Вісник Національної Академії правових наук України*. 2011. № 1. С. 14–25. <http://visnyk.kh.ua/uk/journals/visnik-naprnpu-1-2011r>
9. Прийма С. В. Поняття принципу в аспекті співвідношення з суміжними категоріями. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2014. Вип. 28. С. 46–55.
10. Загальна теорія держави і права : [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін. ; за ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків : Право, 2009. 584 с.
11. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 року № 2755-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
12. Чернадчук Т. О. Принципи податкового законодавства: окремі питання. <https://repo.snau.edu.ua>
13. Долженков О. В. Податкове законодавство: стан та перспективи розвитку. <https://hdl.handle.net/11300/14551>
14. Браславський Р. Г. Принципи податкового права України. http://phd.znu.edu.ua/page/aref/07_2019/braslavs--kii--_avtoreferat.pdf
15. Башняк О. С. Принципи оподаткування та їх реалізація у податковому законодавстві України : дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.07 / О. С. Башняк. Х., 2005. 190 с.
16. Греца Я. В. Принципи податкового планування, їх зміст та значення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*, 2018. Вип. 48. Том 1. С. 138–141.
17. Котенко А. М. До питання про принципи у податково-правовому регулюванні. *Фінансове право*. 2014. № 2. С. 22–24.

REFERENCES

1. Kotyuk V. O. (1996) Theory of law: Course of lectures. K. : Venturi, 208 p.
2. Zaichuk O.V. The principles of law in the context of the development of the general theory of the state and law. <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/63854/04-Zaychuk.pdf?sequence=1>
3. Kolodiy A. M. (1998) Principles of Ukrainian law. K.: Yurinkom Inter, 208 p.
4. Latkovskaya T. A. (2012) The category "principles of law" and its significance for financial and legal science. *Principles of financial law* : International scientific and practical conference, Kharkiv, April 19–20, 2012. Kharkiv: Pravo. P. 140-142.
5. Kozyubra M. I. (2004) Trends in the development of the sources of Ukrainian law in the context of European legal integration processes. Proceedings. Legal sciences. National University "Kyiv-Mohyla Academy". K.: KM Academy Publishing House, Vol. 26, pp. 3–9. <https://ekmair.ukma.edu.ua/server/api/core/bitstreams/52efa867-edf8-4abb-b62a-4c4a2539729c/content>)
6. Korchevna L. O. (2005) Principles as sources of law, their role in the legal system. *Constitutional state*. No. 8. P. 19–24. <http://dspace.onu.edu.ua:8080/bitstream/123456789/15972/1/11-14.pdf>
7. Vasiliev S. V., Vasilieva I. H. Principles of law as a source of law. Collection of scientific works of Kharkiv National Pedagogical University named after H. S. Skovoroda. P. 15–22. http://nbuv.gov.ua/UJRN/znp-khnpu_pravo_2011_17_4
8. Pogrebnyak S. (2011) General principles of law as a source of law. *Bulletin of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine*, No. 1, P. 14–25. <http://visnyk.kh.ua/uk/journals/visnik-naprnu-1-2011r>
9. Priyma S. V. (2014) The concept of principle in the aspect of relationship with adjacent categories. *State construction and local self-government*, Issue 28, P. 46–55.
10. The general theory of the state and law: [Textbook for students of legal higher educational institutions] / M. V. Tsvik, O. V. Petryshyn, L. V. Avramenko and others ; Under the editorship doctor of law of Science, Prof., Acad. APRN of Ukraine M. V. Zvika, Doctor of Law. of Science, Prof., Acad. APRN of Ukraine O. V. Petryshyn. Kharkiv : Pravo, 2009. 584 p.
11. Tax Code of Ukraine dated December 2, 2010 No. 2755-VI. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
12. Chernadchuk T. O. Principles of tax legislation: separate issues. <https://repo.snau.edu.ua>
13. Dolzhenkov O. V. Tax legislation: state and development prospects. <https://hdl.handle.net/11300/14551>
14. Braslavskiy R. G. Principles of tax law of Ukraine. http://phd.znu.edu.ua/page/aref/07_2019/braslavs--kii--_avtoreferat.pdf
15. Bashnyak O. S. (2005) Principles of taxation and their implementation in the tax legislation of Ukraine : dissertation. ... candidate law Sciences : spec. 12.00.07 / O.S. The tower Kh., 190 p.
16. Gretsya J. V. (2018) Principles of tax planning, their content and significance. Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. *Law series*, Vol. 48. Volume 1. P. 138–141.
17. Kotenko A. M. (2014) To the question of principles in tax and legal regulation. *Finance law*. No. 2. P. 22–24.